

СТАНОВИЩЕ

от

доц. Иван Стоянов Александорв , д.пс.н

Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” - Варна

По отношение заповеди на Ректора на МУ – Варна за включване в Научно жури № Р-109-208/02.05.2018 и № з-109-259/16.05.2018 за изготвяне на становище на дисертационен труд за присъждане на научна степен „Доктор на науките” на **Петър Милчев Петров** в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина (Психиатрия), с тема на дисертационния труд **„10-ГОДИШНО ПРОСПЕКТИВНО ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ДЕЦА С ХИПЕРКИНЕТИЧНО РАЗСТРОЙСТВО С НАРУШЕНИЕ НА ВНИМАНИЕТО В ОБЛАСТ ВАРНА ”.**

1. Актуалност

Петър Петров разработва актуален научен проблем и два от необходимостта за разглеждане и проследяване на проблематиката свързана с цялостното психично функциониране на деца, с нарушения в сферата на вниманието, активността и импулсивността. От времето, в което единственото „лечение” на хиперкинетично разстройство с нарушение на вниманието са били физическите наказания, до сега науката е извървяла дълъг път. Вече съществува разбиране за света на тези деца и лечението им. Всяка научна разработка по темата е с голяма важност и за родителите, и учителите на тези свръх енергични, но с дефицити в планирането и управлението на поведението си деца. Работата с този контингент се превръща в голям социален, образователен и обществен

въпрос, поради желанието на множество специалисти за адаптирането им в социалните и обществени норми. Независимо от развитието на научното знание по въпроса и до днес, тези деца и техните семейства често са неразбрани в страданието си, избирайки между ролите на „насилник” или „аутсайдер” в обществото.

В съвременната наука няма много изследвания за развитието на разстройството през годините. Съществен аргумент подкрепящ актуалността на това изследване е проследяването на функционирането на деца с хиперкинетично разстройство с нарушение на вниманието във времето. Това е единственият начин за задълбочено и целенасочено проучване на функционирането им при подбрани критерии и системи за оценка.

Изследванията показват, че симптоматиката на хиперкинетичното разстройство не „изчезва“ в зряла възраст. До момента програми за грижи, които да са съобразени със специфичните нужди на възрастни, страдащи от това разстройство не са разработени дори в развитите страни. Това не позволява да се изчисли цялостно директната и индиректна цена на разстройството в зряла възраст. Принос на автора е, че разглежда тези проблеми, както и че включва в изследването нелекувани през годините пациенти.

2. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа 178 страници, включва 9 фигури, 3 графики и 107 таблици. Библиографията обхваща 190 заглавия, от които 4 на кирилица и 186 на латиница.

В началото на труда е представен литературен обзор, включващ история на проблема, критериите за поставяне на диагнозата, съвременните виждания относно етиологията и патогенезата на

разстройството. В отделен параграф са представени и анализирани изследванията свързани с търсене на биологични маркери.

В следващата част е описано лонгитюдното проследяване на децата с хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание (ХРНВ), като е обърнато внимание и на възрастово адаптирани симптоми на ХРНВ. Предложени са данни за ефекта от лечението, както и „социалната цена“ на разстройството. Представени са съвременни методи за диагностика и проследяване. Литературния обзор адекватно завършва с изводи от анализите на проблематиката.

Целта на изследването е формулирана адекватно и е свързана с темата и основната насока на дисертационния труд. Задачите са оформени и съобразени с подпомагане осъществяването на целта на изследването.

Представените данни са обработени с адекватни на скалираните величини и разпределенията статистически методи.

Изводите представляват обобщение на резултатите, като са включени и лимитиращите фактори съпътстващи всяко прецизно изследване. Критично са представени изводите и приносите, като са представени не само медицинските ползи от подобен труд, но и социалните и психологически фактори, имащи водещо значение за качеството на живот на децата и възрастните с поставена диагноза хиперкинетично разстройство с нарушение на активното внимание (ХРНВ).

3. Препоръки към дисертационното изследване.

Към дисертационния труд имам следните препоръки (те са за подобряване на бъдещите научни изследвания на докторанта в засегнатата от него актуална проблематика и популяризирането на резултатите):

1. Поради голямата обществена и социална значимост на проучения проблем, препоръчвам представяне на данните от научния труд сред по-

широк кръг от специалисти, като данните се представят критично, получат обществена гласност и служат за ориентация на заинтересованите специалисти по проблематиката.

2. Много интересни резултати се получават, свързани с оценяване на хиперкинетично разстройство от специалисти и родители. Смятам, че проблемите с психометричните особености на методиките за изследване на деца могат да бъдат насока за бъдещи интердисциплинарни проучвания в екип от психиатри, клинични психолози и специалисти по клинична психометрия.

4. Научни и научно-приложни приноси.

Цялостно дисертационният труд дава основание за формулиране на приноси в следните насоки:

- Провеждане на проспективно проследяване на деца с ХРНВ по отношение на негативни последици, асоциирани с разстройството.

- Изследването е проведено в нелекувана със стимуланти популация. До момента в проспективни проучвания на разстройството основен проблем е липсата на група от нелекувани със стимуланти пациенти.

- Резултатите от изследването могат да имат отношение към формирането на критерии за ХРНВ в зряла възраст, каквито до момента в МКБ не съществуват.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертационния труд в неговите основни моменти. Основните части от дисертационния труд са представени в публикации под формата на статии и доклади от национални и международни конференции.

5. Заключение

Дисертационния труд представлява актуално и мащабно изследване в значима област на медицинското познание. Приносителите са с теоретичен и приложно-практичен характер. Това ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, при успешна защита, да гласуват за присъждането на образователната и научна степен „доктор на науките” в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина (Психиатрия) на Петър Милчев Петров.

Варна

02.08. 2018г.

Изготвил становището:

Доц. Иван Александров д.пс.н